

יחי המלך

קונטרס שבועי בענייני גאולה ומשיח

משיחות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א מליובאוויטש

גליון תתמט

ערב שבת קודש ויום הכיפורים ה'תשע"א

יוצא לאור על-ידי

תלמידי ה'קבוצה', 'חיילי בית דוד' - בית משיח 770

במסגרת אגודת חסידי חב"ד באה"ק, תחת נשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

שישים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א וק"ח שנה להולדתו

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

מוקדש

לכ"ק אדמו"ר שליט"א

מלך המשיח

מהרה יגלה אכ"ר

לעילוי נשמת

ותיק וחסיד אי"א עוסק בצ"צ באמונה

מסור ונתון לעשות צדקה וחסד

בעל מעשים ומרץ ורב פעלים

הרה"ח התמים ר' שניאור זלמן ע"ה

בן הרה"ח התמים ר' יצחק אלחנן הלוי הי"ד

שגלוב

מקושר מאוד לכ"ק אדמו"ר מה"מ מליובאוויטש

ממיסדי ומנהלי הארגון "פרי"

לקרב את היהודים עולי רוסיא לאביהם שבשמים

ולהכניסם בבריתו של אאע"ה

המדריך והמשפיע שלהם ורבים השיב מעון

הפיץ תורה ע"י שיעוריו הרבים

ממנהלי ופעילי מבצע תפילין וכו'

השקיע כוחות רבים לטובת שכונת המלך

ולחיזוק כבוד רבני ליובאוויטש

זכה להעמיד דורות חסידים ואנשי מעשה

נפטר בשם טוב

כ"א תמוז ה'תשס"ז

ת' נ' צ' ב' ה'

נדפס לעילוי נשמת ר' אורי אהרן יואל ב"ר יוסף ארי' לייב ז"ל חוב' פאולין רות ב"ר יצחק עיה
ולע"ר יוסף ארי' לייב ב"ר משה באר חוב' סרת חשא ב"ר נטע אורי עיה ולע"ר מאיר ב"ר צבי עיה שנאל
והקיצו ורננו שוכני עפר" והם בתוכם, ולזכות כל משפחותיהם שיחיו – לשפע ברכות עד בלי די

ב"ה

3 דבר מלכות

דיבורים "פראיים" בזמן פראי / משיחת שיפ האזינו, י"ג תשרי התשמ"ז

3

7 יום הכיפורים בגאולה - מדור מיוחד

הסעודה הכי גדולה שתהי' ביום הכיפורים / משיחת ערב יוה"כ"פ התשנ"ב

7

10 זמן הגאולה

כשמגיעים מיום הכיפורים אין להתפעל מהעולם / הזמן הנוכחי ופרשת השבוע באור הגאולה

10

13 ניצוצות של משיח

פס"ד ע"פ תורה שמשונה וקובע את המציאות בעולם / קטעים קצרים ופתגמים בעניני גאולה

13

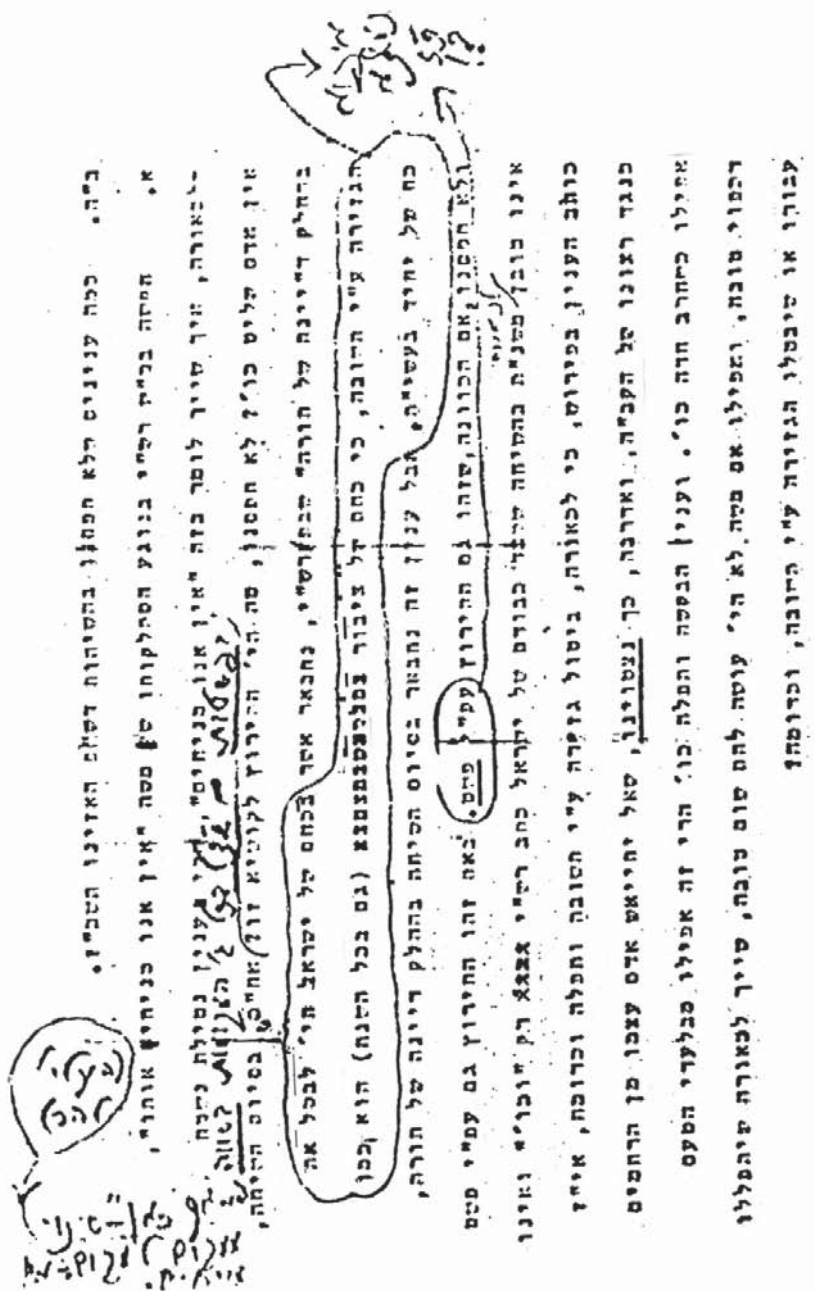
14 כתב יד קודש

כיצד יכלו בני ישראל למנוע את הסתלקותו של משה רבינו / צילום נדיר מהגהת הרבי

14

לזכות
הרה"ת ר' מנחם מענדל הלוי וזוג' מרת נחמה פייגא שיחיו
וילדיהם: שולמית ובעלה הרה"ת דוד הלוי ובניהם: נתן הלוי ויוסף יצחק הלוי שי' לאבקובסקי
מאיר שלמה הלוי, חנה שרה, לוי יצחק הלוי וחיה מוסיא שיחיו
שגלוב

לקראת שבת קודש ויום הכיפורים הגנו מאחלים לקהל קוראינו ולכלל ישראל
שבת שלום וגמר חתימה טובה!
שנת גאולה אמיתית ושלמה, בהתגלות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שלישי"א תיכף ומיד ממ"ש

ב"ה. כמה ענינים הלא חסגון בהסוהות דשא האזינו הכי"ז.
א. המה בכ"י רש"י בנוגע הסלקות ס"א מה "אין אנו כניחש אותו",
-לאורה, א"ר סיר לומר בזה "אין אנו כניחש" יצ"ל ענין נסולת נב"ח
אין אדם מליט כו"ז לא חסגון, מה ה"י הירוד לקוטא ז"ל אח"כ בסיום הסיחה,
ברחיק דייונה של הורה"ה ה"ה"רש"י, נחבאר אהר בכחם של ישראל ת"י לכל אה
הגזירה ע"י הרובה, כי כחם דל ציבור צמחצמחצמחצ (גם בכל השנה) הוא וכן
כה של יחיד בעשיה, אבל ענין זה נחבאר בסיום הסיחה בהחל דייונה של תורה,
וג"ל חסגון אה הוונה, שזהו גם הירוד ע"פ פה"ס. כאן זהו הירוד עם עמ"י פה"ס
אינו כובד פה"ס בהסוהות ה"ה"ר כבודם של ישראל כהב רש"י אצ"ל ר"ק "וכו"י ואינו
כובד ענין בפירוט, כי לכאורה, ביטול גזירה ע"י הטובה והמלה וכדומה, אי"ז
כנגד רצונו של הקב"ה, ואדרבה, כך נצטוונו, סאל יחיאש אדם עצמו מן הרחמים
אחילו כחבר חיה כו". וענין הנפשה והמלה כו"י הרי זה אפילו מלעדי הטעם
דכמו טובה, ומפילו אה מה לא ה"י עושה להם סום טובה, סירך לכאורה יתהמליו
עברו או סיבטלו הגזירה ע"י הרובה, וכדומה

כיצד יכלו בני ישראל למנוע את הסתלקותו של משה רבינו

בקשר עם המובא במדור ה"דבר מלכות" דגליון זה, ועם פ' השבוע דמיני' אזלינו, מובא בזה צילום (מוקטן במעט) ממענה כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א לשאלת המניחים בשיחת ש"פ האזינו ה'תשכ"ז

(נדפסה בלקו"ש חי"ט ע' 339)

פענוח הצילום (הכתי"ק בא בהדגשה):

ב"ה. כמה ענינים שלא תפסנו בהשיחות דש"פ האזינו תשכ"ז.

א. הקשה במ"ש רש"י בנוגע הסתלקותו של משה "אין אנו מניחים אותו", שלכאורה, איך שייך לומר בזה "אין אנו מניחים", הרי בענין נטילת נשמה אין אדם שליט כו'?

לא תפסנו, מה הי' התירוץ לקושיא זו?

על כך כתב כ"ק אד"ש מה"מ: בפשטות – שצ"ל בכל הג' מקומות בשווה ("אף כאן" – שינוי) ממקום למקום (העלי' להר) – אין מניחים.

אח"כ, בסיום השיחה, בהחלק ד"ינה של תורה" שבפירש"י, נתבאר אשר בכחם של ישראל הי' לבטל את הגזירה ע"י תשובה, כי כחם של ציבור (גם בכל השנה) הוא כמו כח של יחיד בעשיית, אבל ענין זה נתבאר בסיום השיחה בהחלק דינה של תורה, ולא תפסנו, אם הכוונה, שזהו גם התירוץ עפ"י פשט.

כ"ק אד"ש מה"מ הקיף כמה מהתיבות לעיל וכתב בצד: איפוא נמצא כ"ק??!

מוקדש לעילוי נשמת

הרה"ג הרה"ח ר' חיים משה יהודה בהר"ר ירמיהו הכהן ולא"ה ע"ה בלוי

מו"ל כתי' הראשונים, רב בית כנסת ומנהיג רוחני במשך יובל שנים, וזיכה אלפים במצוות תפילין ומזוזה נפטר ג' אייר ה'תשס"ג, לסדר "אמור אל הכהנים"

ולע"ז זוגתו הרבנית חנה חי' הנה בת ר' מאיר שמריהו ורחל – נפטרה י"ג כסלו ה'תשמ"ג

יה"ר שתיכף ומיד יקיים היעוד "הקיצו ורננו שוכני עפר" והם בתוכם, בגאולה האמיתית והשלמה

דיבורים "פראיים" בזמן פראי

הזמן "פראי" כאשר "החושך יכסה ארץ וערפל לאומים", והאופן לבטל זאת הוא ע"י דיבורים "פראיים" • אך אין אלו כלל דיבורים "פראיים", שהרי הם כתובים בתורה, ש"היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים", וא"כ בודאי שהם יכולים להתקבל גם "לעיני העמים" • לא להכנס לויכוחים כלל ולא להתפעל מה"מלעיגים" • משיחות ש"פ האזינו, י"ג תשרי ה'תשמ"ו - מוגה

הנחה: "ועד הנחות התמימים". תרגום ועריכה: מערכת "יחי המלך"

בני ישראל נשאר בחיים, "ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום"⁵, ונכנסו לארץ ישראל – אם-כן מובן, שהיות והודיעו להם על הענין ד"הר נבו", הרי גם הם שייכים לענין ד"הר נבו" ושער הנו"ן, כשם שהנשיא שלהם, משה רבינו, הי' שייך לשער הנו"ן.

והקשר הזה – שבין בני ישראל באותו הדור לדרגתו של משה רבינו בעת עלייתו להר – מודגש גם בפירוש רש"י על התורה בסוף פרשתנו, בפירושו על הפסוק⁶ "בעצם היום הזה וגו'": "לפי שהיו ישראל אומרים בכך וכך אם אנו מרגישים בו אין אנו מניחין אותו וכו', אמר הקב"ה הריני מכניסו בחצי היום", זאת-אומרת שבנ"י לא רצו להניח לענין ההסתלקות שהי' בהר נבו – ומכך מובן עד כמה הי' לענין זה השפעה עליהם.

[דרך אגב ישנה בזה "קלאץ קשיא", שכרגיל אין שמים לב עלי': מדובר על הדור שנכנסו לארץ, כאשר בני ישראל עמדו במצב הכי נעלה לאחר ששכר כל אנשי דור

א. בנוגע לענין ד"הר נבו" ידועה תורת הרב המגיד¹, שאף שהגמ' אומרת² על הפסוק³ "ותחסרהו מעט מאלקים" ש"חמשים שערי בינה נבראו בעולם וכולן ניתנו למשה חסר אחד", כלומר, שמשם השיג רק מ"ט שערי בינה, אעפ"כ – אומר הרב המגיד – בשעת העלי' להר נבו השיג משה גם את שער הנו"ן, וזהו הראשי-תיבות ד"נבו" – נו"ן בו...]

ב. והנה, אף שבפשטות ענין זה כתוב בנוגע למשה רבינו, מכיון שהוא נכתב בתורה שהיא "מורשה קהילת יעקב"⁴ הרי זה שייך לכל יהודי, וא"כ, לאחר שיענין זה נכתב בתורה יכול כל יהודי בתור נשמה בגוף לקבל את שער הנו"ן.

וכפי שזה הי' בפשטות בזמן ההוא, שהגם שמשם רבינו בעצמו הסתלק בשעה שקיבל את שער הנו"ן ולא נכנס לארץ ישראל, אך כיון ש"אזלינו בתר רובא", ורוב

(1) לקו"ת במדבר יב, א. אוה"ת ברכה ע' ב'קסג.

(2) ר"ה כא, ב.

(3) תהלים ח, ו.

(4) ברכה לג, ד. וראה נדה מד, רע"א.

(5) ואתחנן ד, ד. וראה פרש"י חוקת כ, כב.

(6) לב, מח.

מכניס את בני ישראל לארץ ישראל, היתה אז הגאולה הנצחית שאין אחרי גלות. וזה ה' רצונם של בני' בזמן ההוא, להשאר עם הנשיא שלהם, וללכת יחד איתו לא"י לגאולה הנצחית.

ד. אך כיון שאז "לא זכו"¹³ ולא היתה הגאולה הנצחית – ישנו הלימוד מכך בזמננו זה, שהיות ולכל אחד יש כבר את העלי' להר נבו מצד בחי' משה שבכל אחד ואחד, עליו לרצות שזה יקויים לא רק מצד בחי' משה שבו **ברוחניות**, אלא בגשמיות כפשוטו – שילכו עם נשיא דורנו בגשמיות לארץ ישראל, כיון ש"מה זרעו בחיים אף הוא בחיים"¹⁴!

ומה שהי' מעשה בשנת תש"י – הרי מיד יהי' "הקיצו ורננו שוכני עפר"¹⁵, ולא סתם "הקיצו", אלא באופן ד"ורננו", מתוך שמחה, ובנוגע לצדיקים הרי זה יהי' מיד בהגאולה!

כידוע שבנוגע לצדיקים אין צורך לחכות לכל החשבונות שכתובים בזהר¹⁶ אודות השנים שבין ביאת משיח לתחיית המתים – היות והנשיאים יקומו מיד¹⁷, כמובן ממאמר חז"ל¹⁸ ש"משה ואהרן יהא עמנו" מיד כשיבנה ביהמ"ק, ואזי יוכלו תיכף לשאול אותם כיצד להתנהג בפועל בנוגע להקרבת הקרבנות שבבית המקדש, שזה הרי נוגע מיד כשיבנה ביהמ"ק.

וכשם שזה בנוגע ל"משה ואהרן", כך גם בנוגע ל"משה" שבכל דור ודור, הנשיאים שבכל דור.

ה. יכולים לשאול: מדוע מדברים דיבורים "פראיים" ("וילדע זאכן")?

(13) ראה זח"ג רכא, א.

(14) תענית ה, ב.

(15) ישעי' כו, יט.

(16) ח"א קלט, א ואילך.

(17) ראה זהר שם קמ, א.

(18) תוד"ה אחד – פסחים קיד, ב. וראה יומא ה, ב.

המדבר לא היו, עד שהפסוק אומר "ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום" – וכיצד יתכן דבר שכזה, שהם יתנגדו לרצון השם! ואין כאן המקום להאריך בזה?⁷

אשר אחד מההסברות בזה הוא-ע"פ הידוע⁸ שישנו בחי' משה שבכל אחד ואחד, שמצד בחי' זו אזי כאו"א עולה להר נבו ביחד עם משה רבינו.

וכפי שהגמ' אומרת⁹ עה"פ¹⁰ "ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך" שנאמר לדור שנכנסו לארץ, שואלת ע"כ הגמ': "אטו יראה מילתא זוטרתא היא?" ומתרת: "אין לגבי משה מילתא זוטרתא היא", וכמבואר בחסידות¹¹ שמצד זה שלגבי משה רבינו "מילתא זוטרתא היא", ה"ה מילתא זוטרתא גם לגבי כל יהודי, מצד בחי' משה שבכאו"א, שהרי בפשטות פסוק זה מדבר (כאמור) על הדור שנכנסו לארץ.

ג. וזהו התוכן הפנימי בזה שבני ישראל לא רצו להניח למשה רבינו "להסתלק":

מה שאומרים שאצל בני ישראל היתה אז העלי' "להר נבו", הכוונה היא, שהאירה אצלם הבחי' דשער הנו"ן השייכת לגאולה העתידה.

ורצונם של בני' הי' שהענין אכן יומשך למטה, ויקויים בפועל בעולם הזה – שעיי"ז שמשה רבינו הי' נשאר בעולם הזה הי' הדבר נפעל. וכידוע¹², שבאם משה הי'

(7) עוד עד"ז ראה בגליון תלא במדור "כתי"ק – פרסום ראשון" ובהנסמן שם.

(8) תניא פמ"ב. וראה תקו"ז תס"ט (קיב, א. א. קיד, א). אגה"ק בסוף הביאור לסי' ז"ך.

(9) ברכות לג, ב (ע"פ עין יעקב). ועד"ז במגילה כה, א.

(10) עקב י, ב.

(11) תניא שם.

(12) ראה מגלה עמוקות אופן קפה (הובא בילקוט ראובני פ' ואתחנן). א. אלישך, אוה"ח ועוד ר"פ ואתחנן. שע"ת לאדהאמ"צ ח"ב חינוך בתחלתו. אוה"ת ואתחנן ע' סה. גג. (כרך ו) ע' ב"רא ואילך. ועוד.

פס"ד ע"פ תורה שמשנה וקובע את המציאות בעולם

ועוד והוא העיקר – שכל זה יקויים בפועל תיכף ומיד ממש, ובפרט לאחר הפסק-דין של כו"כ רבנים ומורי-הוראה – פס"ד ע"פ תורה שמשנה וקובע את המציאות בעולם – ש(לא זו בלבד ש"כלו כל הקיצין" ומשיח צדקנו עדיין לא בא, אלא ש)משיח צדקנו בא תיכף ומיד ממש, לא רק בלשון עתיד, שמשח צדקנו יבוא, אלא **שכבר בא**, וכאמור, תיכף ומיד ממש.

(משיחת ש"פ האזינו, שבת תשובה ה'תנש"א – בלתי מוגה)

לזכור מה שמפסידים

צריכים לדעת מה שמפסידים ר"ל – מפסידים גילוי אלוקות שהי' בזמן שבית המקדש הי' קיים, שזה הי' גלוי לעיני בשר, ועד כדי כך ש"עשרה נסים נעשו לאבותינו בבית המקדש", וחלקם היו בכל ירושלים!

אמנם גם היום כאשר יוצאים לרחוב רואים את ניסי ה' וחסדי ה', איך שהוא "זן את העולם כולו בטובו בחן בחדס וברחמים" (שאת-זה אומרים הרי ע"פ תורה בברכת המזון בסעודה של חול) – אך אעפ"כ, צריכים בשעת מעשה לזכור, כיצד הי' מעמדו וכיצד הי' מעמד ומצב זקנו בזמן שבית-המקדש הי' קיים!

(תרגום חפשי משיחת ו' תשרי ה'תשמ"ה – בלתי מוגה)

זועקים את התפלה אף שהיא "בלחש"

כשרואים לאיזה שפלות "נפלנו" בגלות, אזי, כאשר אומרים בתפלה "את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח", אומרים זאת עם כל ה"שטורעם", כיון שמרגישים כיצד הי' פעם, או עכ"פ ישנה ידיעה בשכל, מאחר ושמעו אודות זה – "שאל אביך ויגדך זקינך ויאמרו לך", אבל באופן שזה חדר בהם – במילא **זועקים** את התפלה, אף שהיא תפלה "בלחש", וצועקים לא רק בגלל שזהו נוסח שקבעו אנשי כנסת הגדולה (שעל האדם לבקש את צרכיו מהקב"ה), אלא כיון שמרגישים את הצורך והחסרון, שזה חסר!

(תרגום חפשי משיחת ו' תשרי ה'תשמ"ה – בלתי מוגה)

מוקדש לעילוי נשמת ר' יהודה ב"ר **צבי הירש** ע"ה **סטראל** – נפטר ביום כ"ז אלול

ולעי"נ זוגתו **טשרנא גיטל** בת ר' **יעקב** ע"ה – נפטרה ביום ה' טבת

יה"ר שתיכף ומיד יקויים היעוד "הקיצו ורננו שוכני עפר" והם בתוכם, בגאולה האמיתית והשלימה

נדבת בנם – יבלחט"א – הרה"ח **שמואל סטראל** ומשפ' שיחיו

אינה זהה ממקומה⁵, ועוד ועיקר – שכיון שזהו ביתו של הקב"ה, הרי בודאי שכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו (ביחד עם כל הצדיקים) נמצא באותו מקום שבו נמצא הקב"ה, כמובן מהנהגת יהושע, "היושע בן נון נער לא ימיש מתוך האוהל"⁶, שבודאי למד זה מהנהגת משה רבו, להמצא תמיד באותו מקום שבו נמצא הקב"ה, ובפרט מצד הביטול דמשה⁷ – "ונחנו מה"⁸, שכל מציאותו אינה אלא "סימן" על המציאות דלמעלה.

*

[. .] מובן וגם פשוט, שבימינו אלה, לאחרי כל מה שעברו במשך הדורות שלפנ"ז ויצאו ידי-חובת כל הענינים הבלתי-רצויים (כמובא גם בדרושי אדמו"ר האמצעי⁹), אין עוד ענינים של ירידה כו' (כולל גם שלילת הענין ד"מאן¹⁰ דנפיל מדרגי' איקרי כו"¹¹), ובמילא, ישנה מציאותו של משה – "גואל ראשון הוא גואל אחרון" – **נשמה בגוף** באופן נצחי.

ועד"ז בנוגע למ"ש בסוף פרשת השבוע "כי מנגד תראה את הארץ ושמה לא תבוא" – **שעשיו** יכנס משה רבינו לארץ, ולא עוד, אלא, שנפעל כן בכל אנשי הדור, כדאיתא במדרז"ל¹² בנוגע לדורו של משה שישו בו יחד עמו.

ולהעיר גם ממה שנאמר במזמור "לכו נרננה" שאומרים בקבלת שבת: "ארבעים שנה אקוט בדור גו"¹³, דור המדבר, שגם הם ישו בו ויכנסו לארץ ישראל, ומתוך שמחה וטוב לבב, באופן ד"לכו נרננה", החל מניגון של שמחה שינגנו עתה, ניגון עם תיבות, עד לניגון שלמעלה מתיבות, עד ל"קלא פנימאה" (ע"ד ובדוגמת הענין דתקיעת שופר¹⁴).

(משיחת ש"פ האזינו, שבת שובה התש"נ - בלתי מוגה)

- (5) ראה ע"ח ש"ד פ"ג. של"ד פ"ג. של"ה פ"א. אגה"ק
ביאור לסי' ז"ד.
(6) תשא לג, יא.
(7) ועד"ז ביהושע – שנקרא "נער", שמורה על הביטול.
(8) בשלח טז, ז-ח.
(9) שער התשובה ח"א ספ"ה (ה, ב).
- (10) זח"ג קלה, ב.
(11) נוסף לכך שגם בשעתו לא הי' זה באופן של ירידה, כי אם, "ויעל משה".
(12) במדב"ר פ"ט, יג.
(13) תהלים צה, יו"ד.
(14) ראה לקו"ת דרושי ר"ה נח, ד. ובכ"מ.

אזי ראשית כל, זה מוכרח מצד הזמן: הזמן "פראי" ("א ווילדער זמן") כאשר "החושך יכסה ארץ וערפל לאומים"¹⁹, והאופן לבטל זאת הוא ע"י דיבורים "פראיים".

שנית, אין אלו כלל דיבורים "פראיים", שהרי הם כתובים בתורה, ש"היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים"²⁰, התורה פועלת שהאומות יאמרו "רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה"²⁰, וא"כ בודאי שהענינים הנאמרים יכולים להתקבל גם "לעיני העמים", ובפרט אם הם "דברים היוצאים מן הלב", שאזי הם "נכנסים אל הלב ופועלים פעולתם"²¹, ועל אחת כמה וכמה שהם פועלים על ה"א-ל זר אשר בקרבך"²².

והעיקר – שאכן ניכנס בגשמיות לא"י, תיכף ומיד, "וארו עם ענני שמיא"²³, יחד עם כל החבילות²⁴, שהרי אז יקחו גם את כל הבתי כנסיות²⁵ וכו'.

ומה שישנה השאלה, הרי זה שבת וכו', והקושיא האם יש תחומין למעלה מעשרה וכו'²⁶ – כבר דובר כמה פעמים²⁷, שגם שאלה זו יתן אליהו הנביא...

[ובפרט שהשאלה לא מציקה כל כך, והראי' שיושנים איתה בשקט, ואפילו בעת ההתוועדות, שהרי "שינה²⁸ בשבת

- (19) ישעי' ס, ב.
(20) ואתחנן ד, ו.
(21) ס' הישר לר"ת שער יג.
(22) ראה שבת קה, ב.
(23) דניאל ז, יג. וראה סנהדרין צח, א.
(24) ראה גם "התמים" חוברת ב' ע' קכו (ק, ב).
(25) מגילה כט, א.
(26) ראה עירובין מג, ב. רמב"ם הל' נזירות פ"ד הי"א ובנ"כ שם.
(27) ראה גם לקו"ש ח"א ע' 272. ובכ"מ.
(28) ילקוט ראובני ואתחנן ד, יט. סידור האריז"ל (קול יעקב) אחרי סעודת שבת. של"ה קלד, ב.

תענוג²⁹, אמנם לא באופן ד"ושכבת וערבה שנתך"³⁰ כיון שאין אפשרות ל"ושכבת", אלא רק "וישבת וערבה שנתך", ובפרט אם יושבים במקום שלא דוחפים ואפשר לישון בשקט...]

והרי זה הפירוש הפשוט ב"אני מאמין באמונה שלימה בביאת המשיח וכו'" (שכל יהודי אומר זאת³¹, או חושב – כמנהג חב"ד³²), שהוא מאמין שזה יהי' **בגשמיות** כפשוטו, נשמות בגופים!

כשנמצאים בגן עדן הרי לא זקוקים להבהיר ("באווארענען") את הענין ד"אני מאמין"; החידוש הוא שזה יהי' פה למטה דוקא, נשמות בגופים.

וכפי שהרמב"ם מאריך בסוף הלכות מלכים³³, שענין האמונה בביאת המשיח הוא יסוד בתורה שבכתב ובתורה שבעל-פה, ששם הוא מדבר בפשטות על נשמות בגופים, כשם שמשיח עצמו הוא נשמה בגוף, "מלך מבית דוד"³⁴, כך תהי' הגאולה על ידו לבני ישראל **נשמות בגופים**, וילכו לארץ ישראל בגשמיות!

ו. בהמשך לזה – כאן המקום להביא מה שהעירו לי ("העירני חכם אחד") ובהשגחה פרטית זה הגיע לידי בשבת זו, בנוגע למה שכתב החיד"א על האמונה בביאת המשיח.

ובהקדים, שהחיד"א הרי הי' פוסק בין בנגלה דתורה, בספרי ההלכה והשו"ת שלו (חיים שאל וכיו"ב), ובין בנסתר דתורה, כמוכח מזה שהוא מביא בספריו כמה ביאורים ע"פ קבלה ומכריע ביניהם. ועבודתו של החיד"א היתה – "שד"ר" של יהודי ארץ

- (29) ראה שו"ע אדה"ז או"ח ר"ס רפא. וש"נ.
(30) משלי ג, כ"ד (שאומרים בקשעמה"ט).
(31) ב"ג עיקרים.
(32) וראה לקו"ש ח"ט ע' 282 ואילך.
(33) פ"א.
(34) שם ה"ד.

מדור ה"דבר מלכות" מוקדש לזכות
הרה"ת אורי אהרן יואל בן מינדל וזוג' בת"יה רות בת שרה שיחיו
וילדיהם: שטערנא שרה ושמואל שיחיו
ולזכות דוד יעקב בן מינדל שי, מיכאל נחמיה בן חוה אסתר וזוג' רחל יפה בת מינדל שיחיו
ולזכות שושנה חסיה בת מינדל שתחיי
ולזכות הרה"ת אפרים יונה בן פאולין רות וזוג' רייזל פרומה בת חיי רחל שיחיו
ולזכות הרה"ת יוסף יצחק בן רייזל פרומה שי
ולזכות חיי רחל בת שפרנצא שתחיי ולזכות צבי בן חיי רחל שי

ישראל, שנהג להסתובב בחוץ לארץ ולקבץ כספים עבור בני ארץ ישראל, כלומר, שנהג להפוך מעות של חו"ל למעות א"י, עד שהי' מאחד את הממון של חו"ל עם ארץ ישראל, שזהו הענין ד"עשה כאן ארץ ישראל" (כפתגם הידוע³⁵) – הכנה לגאולה כאשר ילכו בפועל מחו"ל לא"י.

והנה, בספרו "מדבר קדמות"³⁶ שואל החיד"א על הברכה הנאמרת בתפלת העמידה "את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח וקרנו תרום בישועתך – כי לישועתך קוינו כל היום", שלכאורה, לא מובנת הכוונה ד"כי לישועתך קוינו", דהרי "כי" הוא לשון של נתינת טעם, והאם זה הטעם על הגאולה?

ומתחזקת התמיהה: ידוע עד כמה צריכים להזהר במילים הנאמרות בתפלת העמידה, שכל מילה צריכה להיות בתכלית הדיוק – וא"כ איך אומרים "כי לישועתך קוינו כל היום" בתור טעם ל"את צמח דוד עבדך וכו'?"

ומבאר, שאין-הכי-נמי, זהו אכן נתינת טעם: התוכן דתפלה זו הוא, שאפי' אם מאיזו סיבה שתהי' יתכן שמישיח לא צריך לבוא עכשיו, ומישהו עלול לטעון שנמצאים במצב ד"לא זכו" וכו' – בכ"ז מבקשים מהקב"ה, שבזכות זה ש"לישועתך קוינו כל היום", יתקיים "את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח וקרנו תרום בישועתך".

35) אג"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"א ע' תפה. ועוד.
36) אות ק ערך קיווי. וראה לקו"ש ח"ל ע' 3-182; חלו" ע' 5-6, ובהנסמן שם.

ונקודת הענין – שעצם האמונה והתקווה לביאת המשיח גורמת לקירוב הגאולה!
שזהו פסק-דין מהחיד"א שהי' כאמור פוסק דינים, ואף אחד לא חולק עליו בזה! שאפי' בענינים שהוא חולק על פוסקים אחרים מכריעים כדעתו, ועאכו"כ בענין זה שאין חולק עליו.

ז. ועפ"ז ישנו גם תירוץ לאלו הטוענים שאין זה "מנהג אבותינו" ו"אין זו דרכנו" לעסוק בלהט באמונה, צפי' ותקווה לביאת המשיח, והמענה הוא: ישנו פסק-דין מפורש **שעל-ידי** לישועתך קוינו כל היום" יש את הענין ד"את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח"!

– ואין להכנס לויכוחים כלל עם אלו הטוענים זאת, ולא להתפעל מה"מלעגים", כיון ש"ויכוחים" גורמים רק לכך שכל צד ירצה לנצח בויכוח, וזה עלול להעלות ח"ו מחשבה שהצד השני צודק, או להחליש וכו', ומוטב לומר תהילים בזמן זה!

אומרים בפירוש בעת התפלה³⁷, ש"מפני חטאינו גלינו מארצנו" – טוען הוא, שאצלו אין "חטאינו", היות ו"מנהג אבותינו בידינו"... אבל הרי "חטא" הוא גם מלשון חסרון³⁸, ויש אצלו חסרון בהאמונה והתקווה לביאת המשיח, ודוקא עי"ז שמתקנים זאת, ונמצאים במצב ד"לישועתך קוינו כל היום", זה בודאי יביא את הגאולה ע"י משיח צדקנו, במהרה בימינו ממש.

37) תפילת מוסף דיו"ט.
38) לקו"ת טמות פב, א. סה"מ קונטרסים ח"א קצא, ב ואילך. וראה פירשי"מ מ"א א, כא.

ומה שנראה שיש עולם – הרי זו אחיזת עיניים בלבד ("עס בלענדעט די אויגען")!!
והוראה זו – שאין להתפעל מהעולם – היא תיכף כשמגיעים מיום הכיפורים, שאזי השטן אינו מקטרג כלל, ובמילא יורדים כל ההעלמות וההסתרים, ובכלל המעמד ומצב של בני ישראל ביום הכיפורים שהם "כמלאכים"⁸, שעומדים מלכתחלה למעלה מהעולם, ואזי לא הולכים באופן ד"מצב ארצה וראשו מגיע השמימה"⁹ – מלמטה למעלה, אלא רק "מלכתחילה אריבער".

[כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה לנגן ואמר מאמר ד"ה "כי חלק הוי' עמו יעקב חבל נחלתו"¹⁰]
(תרגום חפשי משיחת ש"פ האזינו, י"ג תשרי ה'תשל"ב - בלתי מוגה)

7) וכמבואר בחסידות שמה שהעולם מראה עצמו למציאות, הוא שקר גמור (סה"מ תרמ"ג ע' צה. ועוד).
8) טווא"ח סתר"ו (מפרדר"א פמ"ו). ועוד. - ראה
9) ויצא כח, יב.
10) נדפס בסה"מ תשל"ב ע' 17 ואילך.

בימינו אלה, ישנה מציאותו של משה רבינו

- נשמה בגוף באופן נצחי!

"כי מנגד תראה את הארץ ושמה לא תבוא" (ס"פ האזינו – שיעור חומש הימים)

כאשר שואלים יהודי שנמצא בגלות, הן אלה שנמצאים בארצות הגולה, והן אלה שנמצאים בארץ הקודש, בירושלים עיר הקודש, בסמיכות לכותל המערבי, מהו ה"נס" שמצפה ומשתוקק אליו, יענה מיד בפשטות: נס דגאולה האמיתית והשלימה!

בלשון הידוע – שבכמה וכמה קהילות מישראל נוהגים לאמרו גם בדיבור, ואלה שאינם נוהגים לאמרו בדיבור, ה"ז במחשבתם – "אחכה לו בכל יום שיבוא"², ועאכו"כ בזמן סגולה, כבנדון-דידן, שנה שהר"ת שלה הוא "תהא שנת נסים", החל מנס הגאולה.

[ויש להוסיף, שבענין ה"נסים" נכלל גם זה ש"לא יבטלו במציאות ממש באור ה' הנגלה כו" – במכ"ש וק"ו מתורת הבעש"ט³ בנוגע לעבודת התפלה שבכל יום, ש"זהו חסד גדול מהשי"ת שאדם חי אחר התפלה, שלפי דרך הטבע הי' לו למות כו", היינו, שזה שנשאר חי אחר התפלה הו"ע של "נס"].

ומעלה נוספת גם מצד המקום – בית-הכנסת ובית-המדרש, בית שמגדלין בו תורה ותפלה⁴ והחלטות טובות על גמ"ח, ביתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, אשר, ב' שמותיו קשורים עם הגאולה (כמדובר כמ"פ), ומובן, שכל עניניו הם בהדגשה יתירה בבית שבו התפלל ולמד ועבד עבודתו במשך עשר שנים האחרונות בחיים חיותו בעלמא דין, ו"קדושה

1) בהמקומות שמותר להכנס – כידוע פרטי
2) צוואת הריב"ש סל"ה. וראה שם סמ"ב.
3) מגילה כז, רע"א.
4) ראה לקו"ש חכ"ג ע' 394 ואילך.

כשמגיעים מיום הכיפורים אין להתפעל מהעולם

תרגום חפשי ללשון הקודש - בעריכת מערכת "יחי המלך"

ידוע הפתגם שבעל ההילולא די"ג תשרי נהג תמיד לומר¹: העולם אומר שכאשר אי אפשר ללכת מלמטה ("אֲרוֹנוֹטֵעֵר") צריכים לעבור מלמעלה ("אֲרִיבֵעֵר"), ואני אומר שלכתחילה יש לעבור מלמעלה – **"לכתחילה אֲרִיבֵעֵר"**.

והנה, ישנם כמה הוראות שניתן ללמוד מאימרה זו:

(א) כאשר הולכים מלמטה (לפי הסדר ד"אֲרוֹנוֹטֵעֵר") ישנם חשבונות, ובמילא יש חילוקים בין אחד לשני, אבל כאשר הולכים מ"לכתחילה אֲרִיבֵעֵר" לא רואים חילוקי דרגות (בין "ראשיכם שבטיכם" לבין "חוטב עציך" ו"שואב מימך"²) ואין שום חשבונות, אלא כולם משתווים – מ"ראשיכם שבטיכם" עד ל"חוטב עציך" ו"שואב מימך".

(ב) הוראה נוספת לכאן: א: כאשר קמים בבוקר, הדבר הראשון שצריך לעשות הוא – לומר "מודה אני לפניך כו", כלומר, בראש ובראשונה יש לדעת שעיקר המציאות היא אלוקות, ואזי אין צורך לערוך שום חשבונות, ואפ' חלקו בעולם לא נוגע לו, אלא הולכים בשיטה ד"לכתחילה אֲרִיבֵעֵר" – שכל המציאות שלו היא אלוקות!

ואף שכתוב³ "חוקות שמים וארץ אשר שמת", זאת-אומרת שיש מציאות של עולם (ע"פ תורה) – אעפ"כ עליו לדעת שעיקר המציאות שלו היא אלוקות!

וזאת למדים מאברהם אבינו: כאשר הוא הלך למלאות את שליחותו של הקב"ה (לעקוד את יצחק בנו), לא ערך שום חשבונות כיצד ימלא את השליחות, אלא רק ידע שעליו להשלים את הכוונה העליונה. וגם כשבאמצע הדרך הופיע לפתע נהר⁴ – זה לא נגע לו, מכיון שעליו ללכת למלאות את השליחות, ואכן כאשר הגיע לנהר – התבטל הנהר ("געוואָרן אויס טייך"⁵)! החשבון היחיד שלו הי' – שעליו למלאות את שליחותו של הקב"ה.

(ג) מזה גם למדים את ההוראה הבאה:

כאשר יוצאים לעולם, עלול האדם לטעון: כיצד ביכולתו לפעול בעולם, איך יוכל לגלות אלוקות בעולם⁶

ע"כ אומרים לו: יש ללכת מ"לכתחילה אֲרִיבֵעֵר", ובמילא לא נוגעים כאן שום חשבונות.

(1) אגרות-קודש כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"א ע' תריז.
(2) ר"פ נצבים.
(3) ע"פ ירמ' לג, כה. וראה ויק"ר פל"ה, ד.
(4) ע"פ מדרש תנחומא וירא כב. נת' בארוכה בספר השיחות תשמ"ז ח"א ע' 265 ואילך. ע"ש.
(5) ראה מדרש תנחומא שם: "מיד ירד אברהם לתוך

המים . . . כיון שהגיע עד חצי הנהר הגיע המים עד צווארו, באותה שעה תלה אברהם עיניו לשמים, אמר לפניו רבש"ע כו', מיד נער הקב"ה את המעין ויבש הנהר ועמדו ביבשה".
(6) מלשון העלם - לקו"ת שלח לו, ד ועוד (ראה הנסמן בלקו"ש חל"ד ע' 211). המו"ל.

הסעודה הכי גדולה שתהי' ביום הכיפורים

א. מכיון שמשיח צדקנו יבוא עוד בתשיעי בתשרי בשנת תשנ"ב – הרי תשתנה ההלכה בתורה בנוגע להנהגה ביוה"כ.

ובדוגמת יוה"כ בחנוכת בית ראשון¹, שההלכה היתה שצריך להיות הענין דאכילה ושתי' ביוה"כ – כמו-כן נמשך מיוה"כ הוא ביוה"כ זה,

דמכיון ש"אחכה לו בכל יום שיבוא", ועאכו"כ בעמדנו בזמן ד"ענת רצון" דתשיעי בתשרי, שאז ודאי הצפי' והגעגועים לביאת משיח צדקנו הם ביתר שאת ויתר עז – זוכים לגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד!

ובזה מיתוסף – בעמדנו לאחרי כל חודש אלול, "אני לדודי ודודי לי"², אשר, מתי ניכר בגלוי, ביתר שאת וביתר עז ובדיק – ש"אני לדודי", ומתי ניכר בגלוי ש"דודי לי" – הרי זה דוקא במעמד ומצב דהגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו!...

וכאמור, זוכים לזה בתשיעי בתשרי זה עוד לפני אכילת הסעודות דתשיעי בתשרי [. . .] כיון ש"אחכה לו בכל יום שיבוא" כולל גם את הפירוש³ "אחכה לו שיבוא בכל יום", ד"בכל יום" פירושו בכללותו של היום – בכל רגע מהיום החל מהרגע הראשון שבו.

ב. [. . .] ועוד והוא העיקר, שנזכה לגילוי דעשירי – "העשירי יהי' קדש"⁴, שזהו כללות הענין דגאולה האמיתית והשלימה, שאז יתגלה בכל העולם כולו הענין ד"עשירי"!

דבנוגע לבני ישראל – מאי קמ"ל!... זהו טבעו של כל יהודי שצריכים להיות אצלו בשלימות כל עשר כחות הנפש הן במחשבה הן בדיבור והן במעשה;

החידוש דהגאולה הוא – שמהיהודי נמשך על-דרך-זה בחלקו בעולם, וכפי שכבר הותחל בזה בשנים שלפני-זה, שנפעל כבר בכל חלקי העולם – כולל אומות-העולם (ועד למין החי, מין הצומח, ועד למין הדומם), שהמחשבה דבור ומעשה שלהם חדורים בענין ד"העשירי יהי' קדש".

וע"ד מה שכתוב בנוגע לענין בלתי רצוי, שלעת"ל לא יהי' צורך שיהודי שני יעורר על כך, כיון ש"אבן מקיר תזעק"⁵, חלקו בעולם עצמו מעורר על כך – כמו-כן יהי', והוא העיקר, ש"אבן מקיר תזעק" באופן רצוי דוקא. ע"ד מה שמצינו בר' עקיבא⁶, שלמד שיר-השירים מתוך דמעות – שהיו אלו דמעות (לא מצד ענין בלתי רצוי, אלא אדרבה, דמעות) של שמחה

(1) מו"ק ט, א.
(2) שה"ש ו, ג.
(3) ראה גם לקו"ש חכ"ג ע' 397 ואילך.
(4) בחוקותי כז, לב.
(5) חבקוק ב, יא.
(6) ראה מדרש הנעלם וירא צח, ב. ט"ז באו"ח סרפ"ח סרפ"ח סק"ב (בשם ז"ח).

הכי גדולה, עד כדי כך שאפילו המוח דר"ע – אשר "כולהו אליבא דר"ע"7 – לא יכל לסבלה. ולהעיר מהקשר דר"ע עם יום הכיפורים, שאז אומרים את הפיוטים דעשרה הרוגי מלכות ש"אין כל ברי' יכולה לעמוד במחיצתן"8, שר"ע הוא אחד מהם.

ג. ויהי רצון, שמכאן ולהבא, ותיכף ומיד עוד בתשיעי בתשרי זה – יקויים בכל א' מהם "הקיצו ורננו שוכני עפר"9,

ובנוגע לכל אלו הנמצאים עתה נשמות בגופים, הרי זה דבר הכי פשוט שמכאן ולהבא, ותיכף ומיד, נמשכת בהם תוספת בריאות – חיים נצחיים.

ובפרט כשנמצאים כבר לאחר שנתקיים בכאו"א מישראל "נכתבין ונחתמין לאלתר"10 – בכל הספרים שמזכירים בתפלת "אבינו מלכנו", החל מ"ספר חיים", ו"ספר חיים טובים", ועד לחיים טובים ומתוקים, אשר, מתיקות אמיתית שייכת אך ורק כשה"חיים טובים" נמשכים אח"כ באופן דחיים נצחיים!

ובמילא מובן, שמיום התשיעי בתשרי ב-ה' תהא שנת נפלאות בו" ממשיכים מיד בחיים נצחיים, נשמות בגופים דוקא. ואדרבה – ביחד עם אלו ש"לרגע קטן" נעשו לנשמות למעלה מגופים, כיון שכל א' מהם חוזר לגוף שלו. ובפרט שמדובר בצדיקים וגדולי ישראל, שלאמיתותו של דבר – נכללים בזה כל בני ישראל!

הרי רצון הקב"ה הוא שכבר יכלו כל הקיצין!

ד. ובכל זה מיתוסף גם מצד המקום – שנמצאים עתה בבית הכנסת ובבית המדרש, ובבית של מעשים טובים.

ובהדגשה יתירה בזמן זה, עשי"ת, שכן, זהו ענינו של יהודי בעשי"ת – להרבות במעשים טובים, ובמיוחד בנתינת צדקה לזולת.

ובהוספה – שבעשי"ת במיוחד לא מסתפקים בנתינת צדקה באופן ד"אי אתה מצוה עליו לעשרו"11, מכיון שהצדקה בימים אלו היא בדוגמת (וקשורה עם) סיפוק הצרכים דר"ה, שאז הצרכים הם לא סתם לחם וסתם בשר, אלא לחם דגים ובשר מעין דלעת"ל, ובלשון הכתוב"12 "אכלו משמנים ושתו ממתקים . . כי קדוש היום לאדוננו".

ומכיון שטעם הדבר הוא "קדוש היום", הרי מובן, שכן הוא – ועל אחת כמה וכמה – בנוגע ליוה"כ שקדושתו גדולה מקדושת ר"ה – הקדושה ד"אחת בשנה"13. ולכן הצדקה דעשי"ת היא, שממלאים את רצונו של כל יהודי עד לאופן ד"אתה מחוייב לעשרו".

ה. וענין זה הוא ביתר שאת ויתר עז בנוגע להקב"ה – שהוא ממלא את רצונו של כאו"א מישראל, אנשים נשים וטף, שלאמיתותו של דבר – הרי אפילו כשהם חושבים מדברים ועושים בענינים אחרים – רצונו הפנימי והאמיתי שבו הם מונחים, הוא (כפסק-דין הרמב"ם"14 הידוע), קיום רצון הקב"ה!

(7) סנהדרין פו, רע"א.

(8) פסחים נ, א. וש"נ.

(9) ישעי' כו, יט.

(10) ראה ר"ה טז, ב.

(11) כתובות טז, ב.

(12) נחמ"ה, יו"ד.

(13) ס"פ תצוה. אחרי טז, לד.

(14) הל' גירושין ספ"ב.

והרי רצון הקב"ה הוא, כפי שגילה בתורתו (ונשיא דורנו הכריז זאת) – שכבר "כלו"15 כל הקיצין!" ויתרה מזו – ישנו כבר גם הענין ד"עמדו הכן כולכם"16, ובאופן של שלימות; הדבר היחידי שחסר עדיין הוא – עצם התנועה דהיציאה מן הגלות אל הגאולה, שצריכה להיות תיכף ומיד כהרף עין!...

ותנועה זו צ"ל בדרך הטבע, היינו, שאין צורך להגיע לנס גלוי, ואפילו לא לנס נסתר – מכיון שנמצאים כבר לאחר שעברנו את כל השנים עד עתה, ולאחרי שזכינו ללמוד פנימיות התורה בכלל, ופנימיות התורה מנשיא דורנו בפרט, אשר כשמו כן הוא – שהוסיף בפנימיות התורה (יוסף), נוסף לזה שפעל שלימוד פנימיות התורה יהי' מתוך שמחה וצחוק (יצחק), ועד לצחוק באופן ד"ימלא שחוק פינו ולשונו רנה"17.

ו. [.] וכמדובר – זוכים ביוה"כ זה לסעוד מהסעודה האמורה, ע"ד יוה"כ דחנכת בית ראשון, שאז הקב"ה הכריז בתורתו שביום זה צריכה להיות אכילה ושתי', ועד שזה נעשה סיפור בתושבע"פ, שהתוקף בזה הוא עוד יותר מסתם הלכה פסוקה – "מעשה רב", כדאיתא בבבא-בתרא"18.

[ולהעיר, שבבא-בתרא קשורה לזמננו במיוחד, כדאיתא בזה"ר"19, ששלשת הברות הם כנגד ג' בתי מקדשות, ובבא-בתרא היא כנגד בית המקדש השלישי, "מקדש אדני-כוננו ידך"20].

ועד כדי כך, שהסעודה האמורה היתה מתוך שמחה הכי גדולה, למעלה מכל מדידה והגבלה – כולל גם למע' משמחת פורים.

ואף שידוע הפירוש ש"כפורים", בכ"ף הדמיון"21 – שיוה"כ אינו אלא בדומה לפורים, כיון שפורים הוא נעלה יותר (שלכן, כל עניניו נמשכים וחודרים באכילה ושתי' גשמית דוקא), הרי (מהאי טעמא גופא) בענינו – שה"עת רצון" דיוה"כ יתבטא לא בתענית אלא בסעודה האמורה (ע"ד בית ראשון), הכ"ף הדמיון הוא למעליותא – שיוה"כ אינו אלא דומה לפורים להיותו למעלה מפורים, כיון שבו זוכים לשמחה הכי גדולה, השמחה שהובטחה לכאו"א מאתנו בתוך כלל ישראל, שמחת הגאולה האמיתית והשלימה!

(קטעים מברכת ערב יום הכיפורים אחרי תפלת מנחה ה'תשנ"ב - בלתי מוגה)

(15) סנהדרין צז, ב.

(16) ראה אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ד ריש ע' רעט.

"היום היום" ט"ו טבת.

(17) תהלים קכ, ב.

(18) ראה ב"ב קל, ב.

(19) ראה זח"ג קצח, א. לקו"ש חכ"ו ע' 150 ואילך.

(20) בשלח טו, יז.

(21) תקו"ה תכ"א, א (נז, ב). וראה תו"א מג"א צה,

סע"ד ואילך. צט, ד ואילך. ובכ"מ.

המדור הבא מוקדש לזכות

ר' יעקב מיכאל הלוי בן עלקא וזוג' מרת אסתר בת בלומה גוטה שיחיו וילדיהם: מיכל, נחמה, יוסף יצחק הלוי, חנה ומנחם מענדל הלוי שיחיו

גינזבורג

ולזכות וקניהם: מרת עלקה תחי' בת רייזל ומרת בלומה גוטה תחי' בת נחה לברכה והצלחה בכל המצטרך בגשמיות וברוחניות, ולקבל פני משיח צדקנו ותיכף ומיד ממש